T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/4263

-3-

967

SAYI : B.02.0.006/01-1341
KONU :Soru Önergesi

31/5/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 15.05.2001 tarih ve A.O1.O.GNS.O.10.00.02-10479 sayılı yazınız.

Samsun Milletvekili Musa UZUNKAYA tarafından tevcih edilen ve tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/663-5031-11859 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

POAŞ'ın %51 oranındaki kontrol hissesinin blok olarak satışına yönelik;

1.İhale döneminde Petrol Ofisi A.Ş.'nin,

Beyaz Ürün pazar payı %38
Siyah Ürün pazar payı % 74
Akaryakıt pazar payı % 50,

2.İhale döneminde Petrol Ofisi A.Ş.'nin,

Beyaz Ürün Pazar Payı % 35
Siyah Ürün Pazar Payı % %67
Akaryakıt Pazar Payı % 44'dür.

POAŞ'ın pazar payının yıllar içinde sürekli azalan bir trend izlediği gözönüne alınarak Şirket'in İstatistik Yıllığı incelendiğinde, özelleştirme kapsamına alındığı 1990 yılında dahi akaryakıt pazar payının %55 olduğu görülecektir.

Görüldüğü gibi, ihale yapılmadan önce mevcut pazar payının %65'lerden, %44'lere düşürüldüğü iddiası doğru değildir.

POAŞ'ın akaryakıt pazarlamasıyla ilgilendiği ve elde edilen karın da satılan akaryakıt toplamıyla direkt ilişkisi olduğu gözönüne alındığında, Şirket'in yegane varlığının bayileri olduğu görülecektir.

POAŞ'ın bayilerinin diğer şirketlerin bayisi olmaya zorlandıkları iddiası da gerçeği yansıtmamaktadır. Zira bayiler, rekabetin yoğun bir şekilde yaşandığı bu sektörde, rakip şirketler tarafından yüksek ücretlerle transfer edilmektedirler. POAŞ, özellikle büyük şehirlerdeki bayilerini kamu kurumu olmasından kaynaklanan bürokratik zorluklar sebebiyle kaybetmektedir.

POAŞ'ın bölge ve depolarının hemen hemen tamamı deniz kıyısında olduğundan, taşıma stratejisi deniz taşımacılığına dayanmaktadır. Rafinerilerin yanında bulunan depolara ise boru hatları ile ürün taşınmaktadır.

POAŞ akaryakıt dağıtımının %60'ını deniz, %31'ini boru hattı ve %9'unu ise karayolu ile yapmaktadır.

./..

Şirket denizyolu ile yaptığı ikmal hizmetlerinin bir kısmını 20.500 DWT kapasiteye sahip Ofis mülkü 3 adet deniz tankeri ile, kalanının ise time-charter olarak gemi kiralamak suretiyle yapmaktadır.

Tankerler için klas kurumu olan Lloyd Register raporları çerçevesinde, en yenisi 24 yaşında olan bahse konu tankerlerin yaşları ve mevcut kondisyonları itibariyle uluslararası sularda çalışma olanağının çok az olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca M/T Boray Tankeri dışındaki üç tankerin de, özelleştirme işleminden 3 yıl önce` Yarımca ve Derince limanlarına demirlenmiş durumda oldukları için, POAŞ'ın tanker filosu içinde yer almalarına karşın fiili olarak bir katkılarının olmadığı tespit edilmiştir.

Bunun yanısıra tankerlerin yüzebilir hale gelmeleri için yapılması gereken yatırım giderleri ile gemi donatan harcamalarına ait personel giderleri toplamına bakıldığında, piyasadan time-charter olarak gemi kiralamanın daha düşük maliyetli olduğu görülmüştür.

POAŞ'ın mevcut tankerlerinin değerinin altında satılarak, yüksek fiyatla bu taşımanın özel şirketlere yaptırıldığı iddiası doğru değildir. Zira POAŞ ekonomik ömrünü doldurmuş ve bakım-onarım ücretleri yüksek oranlara ulaşan MIT Öncü, M/T Talha SABUNCU, M/T Boray ve M/T Piri Reis tankerlerinin satışı için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'ndan yetki istemiştir. Bu sebeple tanker satışları Şirket'in talebi üzerine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın devrettiği yetkiye istinaden yaptırılmıştır.

POAŞ'ın özelleştirme kapsamına alındıktan sonra ve 1991 yılında yapılan halka arzı sonrası, %6.7'sı İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. Şirket'in İMKB'de işlem gören hisselerinin borsa fiyatının, ihale öncesindeki dönemi kapsayan bir yıllık periyodu incelendiğinde, sürekli dalgalanmalar gösterdiği ve Şirket'in tamamı için İMKB'de oluşan borsa değerinin 1 Milyar ABD Doları ile 8 Milyar ABD Doları arasında değiştiği görülmektedir. İMKB'de oluşan borsa fiyatı, işlem gören hisselerin yeterli derinliğe sahip olmaması sebebiyle, Şirket'in gerçek değerini göstermekten uzaktır.

İhale sonrasında oluşan fiyatın, Şirket'in borsada oluşan "Pazar Kapitalizasyon Değeri" nin altında olması bugüne kadar beklentilerin satın alındığı ve reel anlamda Şirket'in aktiflerinde herhangi bir pozitif değişiklik olmadığı gözönüne alındığında çok anlamlı olmayacaktır.

4491 sayılı Bankalar Yasası'nın değiştirilmesi ile İş Bankası'nın Doğan Holding'le POAŞ ihalesine katılabilmesinin temin edildiği yönündeki iddialar, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın görev ve yetki alanına girmemektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr.Yüksel YALOVA
Devlet Bakanı

DAĞITIM :
Gereği X :
TBMM Başkanlığına

Bilgi X :
Başbakanlığa